

ชื่อวิทยานิพนธ์ ศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของสมาชิกแปลงขยายพันธุ์ของศูนย์
เมล็ดพันธุ์ข้าวนครราชสีมา ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นายกฤษณิน คำตัน **ปริญญา** เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1)รองศาสตราจารย์ ดร.สมจิต โยชะคง (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันท์ ลีสังข์

ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของสมาชิก
แปลงขยายพันธุ์ (2) ความรู้พื้นฐานและแหล่งความรู้ของสมาชิกแปลงขยายพันธุ์ (3)ทัศนคติของสมาชิกแปลง
ขยายพันธุ์ (4) ศักยภาพในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของสมาชิกแปลงขยายพันธุ์ (5) ปัญหาและ
ข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมโครงการแปลงขยายพันธุ์ข้าว เป็นการวิจัยแบบสำรวจ

ประชากรในการวิจัยคือ เกษตรกรสมาชิกแปลงขยายพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 ของศูนย์เมล็ด
พันธุ์ข้าวนครราชสีมา ในอำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 105 ราย เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมดโดย
วิธีสำมะโนประชากร เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.8735 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด การจัดอันดับ และ
ทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (multiple regressions) โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม
สำเร็จรูป

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 46.90 ปี จบการศึกษามัธยมศึกษา
บังคับ มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 4.43 คน มีประสบการณ์ในการทำนาเฉลี่ย 27.08 ปี มีประสบการณ์ในการผลิต
เมล็ดพันธุ์เฉลี่ย 2.93 ปี มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.50 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 38.96 ไร่ มีพื้นที่
จัดทำแปลงขยายพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 17.63 ไร่ รายได้เฉลี่ย 172,761.90 บาท (2) เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐาน
เกี่ยวกับข้าวขาวดอกมะลิ 105 และการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เกษตรกรได้รับความรู้จากเจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว
นครราชสีมามากที่สุด (3) เกษตรกรมีระดับทัศนคติมากต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 โดยประเด็นมี
ความรักในอาชีพทำนามีระดับทัศนคติมากที่สุด (4) เกษตรกรมีศักยภาพในระดับมาก โดยเฉพาะศักยภาพด้าน
การสนับสนุนของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครราชสีมา (5) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน
ข้อเสนอแนะ ต้องการให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวฯ ซื้อคืนเมล็ดพันธุ์ในราคาที่สูงกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผลการ
ทดสอบสมมติฐาน พบว่า จำนวนแรงงานในครัวเรือน มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับศักยภาพของเกษตรกรสมาชิก
แปลงขยายพันธุ์ข้าวต่อการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวขาวดอกมะลิ 105 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ศักยภาพ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ข้าวขาวดอกมะลิ 105 นครราชสีมา

Thesis title: Potentials in Khoa Dawk Mali 105 Rice Seed Production by the Seed Expansion Project Members of Nakhon Ratchasima Rice Seed Center in Phimai District, Nakhon Ratchasima Province
Researcher: Mr.Grisdin Kumtan ; **Degree:** Master of Agriculture (Agricultural Extension); **Thesis advisors:** (1) Dr.Somchit Yotakhong, Associate Professor (2) Dr.Sunan Seesang, Associate Professor; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

The objectives of this research were to study : (1) the socio-economic background of the Seed Expansion Project Members, (2) the basic knowledge and the knowledge sources of the Seed Expansion Project Members, (3) the attitude of the Seed Expansion Project Members, (4) the potential of Khoa Dawk Mali 105 Rice Seed Production of the Seed Expansion Project Members, and (5) problems and recommendations of the Seed Expansion Project Members. The research population comprised of 105 farmers who producing Khoa Dawk Mali 105 Rice Seed Expansion Project Members of Nakhon Ratchasima Rice Seed Center in Phimai District, Nakhon Ratchasima Province and accumulating total population data by census. The research instrument was structured review. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, min, max, ranking and multiple regression. By using computerized program.

The results showed that (1) Most members were female with average age of 46.90 years old, and graduated with primary school. They had an average 4.43 people and 2.50 workers per families. They had experience and rice seed production experience were 27.08 and 2.93 years, respectively. The average farming area were 38.96 rai and 17.63 rai for Seed Expansion farm. The average income was 172,761.90 bath per year. (2) Most members has basic knowledge of Khoa Dawk Mali 105 and be trained rice seed production knowledge by official of Nakhon Ratchasima Rice Seed Center (3) Their attitude was found of doing paddy with the highest level. (4) The potentials of farmers toward the support of Nakhon Ratchasima Rice Seed Center. was high level. (5) The problems were found unfertile soil. The farmers recommended that price of purchased seed was increased. For the hypothesis found that the number of workers in their families was obtained as positive relating to the potentials in Khoa Dawk Mali 105 Rice Seed Production of the Seed Expansion Project Members which has differentiate statistically significant at 0.05

Keywords: Potentials, Rice Seed Production, Khoa Dawk Mali 105, Nakhon Ratchasima